

اعمال شب و روز نیمه شعبان

شب نیمه شعبان، شب بسیار مبارکی است. از امام جعفر صادق علیه السلام روایت است که از امام محمدباقر علیه السلام در مورد فضیلت شب نیمه شعبان سؤال شد؛ امام فرمود آن شب بعد از لیلۃ القدر افضل شبها است. در آن شب خداوند به بندگان، فضل خود را عطا می‌فرماید و ایشان را به مَن و کَرَم خویش می‌آمزد. پس سعی و کوشش کنید در تقرب جستن به سوی خدای تعالی در شب نیمه شعبان، که آن شبی است که خدا قسم یاد فرموده به ذات مقدس خود که سائلی را از درگاه خود تا زمانی که مطلب گناهی را درخواست نکند؛ دست خالی برنگرداند.

و آن شبی است که قرار داده حق تعالی آن را از برای ما به مقابل آن که قرار داده شب قدر را برای پیغمبر ما صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آله. پس کوشش کنید در دعا و ثنا بر خدای تعالی و از جمله برکات این شب مبارک آن است که ولادت با سعادت حضرت صاحب عصر امام زمان ارواْحُنَا لَهُ الفداء در سحر این شب سال دویست و پنجاه و پنج در سامراء واقع شده و باعث مزید شرافت این شب مبارک شده است.

برای شب نیمه شعبان چند عمل وارد شده است:

- ۱- یکی از اعمال شب نیمه شعبان غسل است، که باعث تخفیف گناهان می‌شود.
- ۲- احیاء این شب به نماز و دعا و استغفار. و در روایت است که هر کس شب نیمه شعبان را احیا دارد؛ نمیرد دل او در روزی که دلها بمیرند.

۳- یکی دیگر از اعمال شب نیمه شعبان، زیارت امام حسین علیه السلام است که افضل اعمال شب نیمه شعبان است. و باعث آمرزش گناهان است و هر کس بخواهد با او مصافحه کند روح صد و بیست و چهار هزار پیغمبر زیارت کند آن حضرت را در این شب و اَقَلِّ زیارت آن حضرت آن است که به بامی برآید و به جانب راست و چپ نظر کند پس سر به جانب آسمان بلند کند و زیارت کند آن حضرت را به این کلمات:

"السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا اَبَا عَبْدِاللّٰهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ." و هر کس در هر کجا باشد در هر وقت که آن حضرت را به این کیفیت زیارت کند امید است که ثواب حجّ و عُمره برای او نوشته شود .

۴- خواندن دعایی که شیخ و سیّد نقل کرده‌اند و به منزله زیارت امام زمان صلوات الله و سلامه علیه است. (رجوع به مفاتیح الجنان)

۵- دعای تعلیم داده شده از حضرت صادق علیه السلام در شب نیمه شعبان . (رجوع به مفاتیح الجنان)

۶- خوانده شود؛ دعایی که حضرت رسول صلی الله علیه و آله در این شب می خواندند: (رجوع به مفاتیح الجنان)

۷- صلوات هر روز را که در وقت زوال وارد شده خوانده شود.

۸- دعای کمیل را که در شب نیمه شعبان وارد شده است، خوانده شود.

۹- در نیمه شعبان هر يك از اذکار "سُبْحَانَ اللَّهِ" ، "الْحَمْدُ لِلَّهِ" ، "اللَّهُ أَكْبَرُ" و "لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ" صد مرتبه گفته شود، تا خداوند تعالی گناهان گذشته او را بیاورد و برآورد حاجت‌های دنیا و آخرت او را.

۱۰- شیخ در مصباح از ابویحیی در ضمن خبری در فضیلت شب نیمه شعبان روایت کرده که از مولای خودم حضرت صادق علیه السلام پرسیدم که بهترین دعاها در این شب چیست؟ فرمود: پس از آن که بجا آوردی نماز عشا را، دو رکعت نماز اقامه کن که

در رکعت اول حمد و سُوره قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ خوانده شود و در رکعت دوم حمد و سوره توحید خوانده شود. پس از سلام، تسبیحات حضرت زهرا سلام الله علیها گفته شود. پس از آن این دعا خوانده شود(رجوع به مفاتیح الجنان)

پس به سجده می روی و ۲۰ مرتبه یا رَبِّ ، ۷ مرتبه یا اَللَّهُ ، ۷ مرتبه لا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللَّهِ ، ۱۰ مرتبه ما شاءَ اللهُ ، ۱۰ مرتبه لا قُوَّةَ اِلَّا بِاللَّهِ ، و ۱۰ مرتبه صلوات می فرستی بر پیغمبر و آل او علیهم السلام و حاجت خود را از خدا بخواه. سوگند به خدا که اگر به سبب این عمل به عدد قطرات باران حاجت بخواهی هر آینه برساند به تو خداوند عزوجل آن حاجت‌ها را به کَرَمِ عَمِيمٍ و فَضْلِ جَسِيمٍ خود

- شیخ طوسی و کفعمی فرموده‌اند که در شب نیمه شعبان این دعا خوانده شود:

إِلَهِي تَعَرَّضَ لَكَ فِي هَذَا اللَّيْلِ الْمُتَعَرِّضُونَ

خدایا خواهندگان در این شب به درگاه تو آمدند

وَ قَصَدَكَ الْقَاصِدُونَ وَ آمَلَ فَضْلَكَ وَ مَعْرُوفَكَ الطَّالِبُونَ وَ لَكَ فِي

و قاصدان تو را مقصد خویش قرار دادند و خواهش‌مندان فضل و نیکی تو را آرزو کردند و تو در

هَذَا اللَّيْلِ تَفَحَّتْ وَ جَوَائِزُ وَ عَطَايَا وَ مَوَاهِبُ تَمُنُّ بِهَا عَلَيَّ مَنْ تَشَاءُ

این شب بخشش‌ها و جوایز و عطاهایی و بهره‌هایی داری که به هر يك از بندگانت بخواهی

مِنْ عِبَادِكَ وَ تَمَتُّعُهَا مَنْ لَمْ تَسْبِقْ لَهُ الْعِنَابَةَ مِنْكَ وَهَا أَنَا ذَا عُبَيْدِكَ

عطا خواهی کرد و از آن کس که عنایت تو نسبت به او سبقت نگرفته است آن را باز داری و من اینک آن بنده کوچک

الْقَفِيرُ إِلَيْكَ الْمُؤْمِلُ فَضْلَكَ وَ مَعْرُوفَكَ فَإِنْ كُنْتَ يَا مَوْلَايَ تَقَضَّيْتُ

و نیازمند درگاه تو و آرزومند فضل و نیکی تو هستم پس ای مولای من اگر بنا داری

فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ عَلَيَّ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَ عُدَّتْ عَلَيْهِ يَعَائِدُهُ مِنْ عَطْفِكَ

در این شب بر کسی از خلق خویش تفضلی فرمایی و جایزه‌ای از روی مهر و عطوفت به او بدهی

فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ الطَّاهِرِينَ الطَّاهِرِينَ الْخَيْرِينَ

پس درود فرست بر محمد و آل محمد آن پاکان پاکیزه برگزیده برتر

الْفَاضِلِينَ وَجُدْ عَلَيَّ بِطَوْلِكَ وَ مَعْرُوفِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ

و از نعمت و نیکی خویش بر من نیز لطف فرما ای پروردگار جهانیان و درود خدا

عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ إِلَيْهِ الطَّاهِرِينَ وَ سَلَّمَ تَسْلِيمًا إِنَّ اللَّهَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

بر محمد خاتم پیامبران و بر آل پاکش و تحیت فراوان که همانا خداوند ستوده و بزرگوار است

اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْعُوكَ كَمَا أَمَرْتَ فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَ إِنَّكَ

خدایا من تو را میخوانم چنانچه دستور فرمودی پس دعایم را مستجاب کن چنانکه وعده فرمودی که

لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ.

به راستی تو خلف وعده نمکنی .

و این دعائیست که در سحرها در عقب نماز شفع خوانده میشود.

۱۲- بجا آورده شود سجده‌ها و دعا‌هایی را که از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده که در سجده می‌گفتند:

سَجَدَ لَكَ سَوَادِي وَ خِيَالِي وَ آمَنَ بِكَ فَوَادِي هَذِهِ يَدَايَ وَ مَا جَنَيْتُهُ

به خاک افتاد برای تو سراپایم و اندیشه‌ام و ایمان آورد به تو دلم، این است هر دو دستم و آنچه جنایتی که

عَلَى نَفْسِي يَا عَظِيمَ [عَظِيمًا] تُرْجَى لِكُلِّ عَظِيمٍ إِغْفِرْ لِي الْعَظِيمَ فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ

بر خویش کردم ای بزرگی که در هر کار بزرگی امید به او است بیامرز گناه بزرگم را که نیامرزد

الدُّنْبَ الْعَظِيمَ إِلَّا الرَّبَّ الْعَظِيمُ

گناه بزرگ را جز پروردگار بزرگ

پس، از سجده سر برمی‌داشتند و دوباره به سجده می‌رفتند و می‌گفتند:

أَعُوذُ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي أَضَاءَتْ لَهُ السَّمَاوَاتُ

پناه برم به نور ذات تو که روشن شد به او آسمان‌ها

وَالْأَرْضُونَ وَانْكَشَفَتْ لَهُ الظُّلُمَاتُ وَصَلَحَ عَلَيْهِ أَمْرُ الْأَوَّلِينَ

و زمین‌ها و برچیده شد به او تاریکی‌ها و اصلاح شد به او کار اولین

وَالْآخِرِينَ مِنْ فُجَاءَةِ تَقَمَّتِكَ وَ مِنْ تَحْوِيلِ عَافِيَتِكَ وَ مِنْ زَوَالِ

و آخرین از ناگهانی رسیدن عذابت و از پا برجا شدن تندرستی تو و از زائل شدن

نِعْمَتِكَ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي قَلْبًا تَقِيًّا تَقِيًّا وَ مِنْ الشِّرْكِ بَرِيئًا لَا كَافِرًا وَلَا شَقِيًّا

نعمتت خدایا روزیم گردان دلی پاک و پاکیزه و میرای از شرک که نه کافر باشد و نه اهل شقاوت

سپس بر خاک می‌نهاد دو طرف صورت خود را و می‌گفت:

عَقَرْتُ وَجْهِي فِي التُّرَابِ

مالیدم به خاک رویم را

وَ حَقٌّ لِي أَنْ أَسْجُدَ لَكَ.

و بر من سزا است که برایت سجده کنم .

پس از این اعمال رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود امشب شبی است که در آن قسمت می شود روزیها، و در آن نوشته می شود آجلها، و در آن نوشته می شود روندگان به حج. همانا خدای تعالی در این شب می آمرزد از بندگان خود، بیشتر از عدد موهای بزهای قبیله کلب و می فرستد خدای تعالی ملائکه خود را از جانب آسمان به سوی زمین در مکه.

۱۳- در شب نیمه شعبان نماز جناب جعفر به جا آورده شود.

۱۴- بجا آورده شود نمازهای این شب، از جمله نمازی که روایت کرده ابویحیی صنّعی از حضرت باقر و صادق علیهما السلام و هم روایت کرده اند از آن دو بزرگوار سی نفر از کسانی که مورد وثوق و اعتماد است به ایشان که آن دو بزرگوار فرمودند که هرگاه شب نیمه شعبان شد پس بجا آور چهار رکعت نماز، بخوان در هر رکعت حمد و قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ صد مرتبه پس چون فارغ شدی بگو : - شیخ طوسی و کفعمی فرموده اند که در شب نیمه شعبان این دعا خوانده شود:

إِلَهِي تَعَرَّضَ لَكَ فِي هَذَا اللَّيْلِ الْمُتَعَرِّضُونَ

خدایا خواهندگان در این شب به درگاه تو آمدند

وَ قَصَدَكَ الْفَاصِدُونَ وَ آمَلْ فَضْلَكَ وَ مَعْرُوفَكَ الطَّالِبُونَ وَ لَكَ فِي

و قاصدان تو را مقصد خویش قرار دادند و خواهش‌مندان فضل و نیکی تو را آرزو کردند و تو در

هَذَا اللَّيْلِ تَفَحَاتٌ وَ جَوَائِزٌ وَ عَطَايَا وَ مَوَاهِبٌ تَمُنُّ بِهَا عَلَيَّ مَنْ تَشَاءُ

این شب بخشش‌ها و جوایز و عطاهایی و بهره‌هایی داری که به هر يك از بندگانت بخواهی

مِنْ عِبَادِكَ وَ تَمْتَعُهَا مَنْ لَمْ تَسْبِقْ لَهُ الْعِنَايَةَ مِنْكَ وَهَا أَنَا ذَا عُبَيْدِكَ

عطا خواهی کرد و از آن کس که عنایت تو نسبت به او سبقت نگرفته است آن را باز داری و من اینک آن بنده کوچک

الْقَفِيرُ إِلَيْكَ الْمُؤَمِّلُ فَضْلِكَ وَ مَعْرُوفَكَ فَإِنْ كُنْتُ يَا مَوْلَايَ تَقَضَّيْتُ

و نیازمند درگاه تو و آرزومند فضل و نیکی تو هستم پس ای مولای من اگر بنا داری

فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ عَلَيَّ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَ عُدَّتْ عَلَيْهِ بِعَائِدَةٍ مِنْ عَطْفِكَ

در این شب بر کسی از خلق خویش تفضلی فرمایی و جایزه‌ای از روی مهر و عطوفت به او بدهی

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْخَيْرِينَ

پس درود فرست بر محمد و آل محمد آن پاکان پاکیزه برگزیده برتر

الْفَاضِلِينَ وَجُدْ عَلَيَّ بِطَوْلِكَ وَ مَعْرُوفِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ

و از نعمت و نیکی خویش بر من نیز لطف فرما ای پروردگار جهانیان و درود خدا

عَلَيَّ مُحَمَّدٍ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ وَ إِلَيْهِ الطَّاهِرِينَ وَ سَلَّمَ تَسْلِيمًا إِنَّ اللَّهَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

بر محمد خاتم پیامبران و بر آل پاکش و تحیت فراوانی که همانا خداوند ستوده و بزرگواری است

اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْعُوكَ كَمَا أَمَرْتَ فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَ إِنَّكَ

خدایا من تو را میخوانم چنانچه دستور فرمودی پس دعایم را مستجاب کن چنانکه وعده فرمودی که

لا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ.

به راستی تو خلف وعده نمکنی .

و این دعائیست که در سحرها در عقب نماز شفع خوانده میشود.

۱۲- بجا آورده شود سجدهها و دعاهایی را که از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده که در سجده می‌گفتند: (رجوع شود به مفاتیح الجنان)

پس از این اعمال رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود امشب شبی است که در آن قسمت می شود روزیها، و در آن نوشته می شود آجلها، و در آن نوشته می شود رونندگان به حج. همانا خدای تعالی در این شب می آمرزد از بندگان خود، بیشتر از عدد موهای بزهای قبیله کلب و می فرستد خدای تعالی ملائکه خود را از جانب آسمان به سوی زمین در مکه.

۱۳- در شب نیمه شعبان نماز جناب جعفر به جا آورده شود.

۱۴- بجا آورده شود نمازهای این شب، از جمله نمازی که روایت کرده ابویحیی صَنَعَانِي از حضرت باقر و صادق عَلَيْهِمَا السَّلَام و هم روایت کرده‌اند از آن دو بزرگوار سی نفر از کسانی که مورد وثوق و اعتماد است به ایشان که آن دو بزرگوار فرمودند که هرگاه شب نیمه شعبان شد پس بجا آور چهار رکعت نماز، بخوان در هر رکعت حمد و قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ صد مرتبه پس چون فارغ شدی بگو : (رجوع شود به مفاتیح الجنان)

روز نیمه شعبان

عید مولود شریف امام دوازدهم مَوْلَانَا وَ إِمَامُنَا الْمَهْدِيُّ حضرت حَجَّة بن الحسن صاحبُ الزَّمان صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ عَلَى آبَائِهِ است :

وَ يُسْتَحَبُّ زِيَارَتُهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي كُلِّ زَمَانٍ وَ مَكَانٍ وَ الدُّعَاءُ بِتَعْجِيلِ الْفَرَجِ عِنْدَ

و مستحب است زیارت آن حضرت علیه السلام در هر زمان و مکان و در هر جا و دعا برای تعجیل ظهور آن حضرت در هنگام

زِيَارَتِهِ وَ تَتَأَكَّدُ زِيَارَتُهُ فِي السَّرْدَابِ بِسَرْمَنْ رَاي وَ هُوَ الْمُتَيَقَّنُ طُهُورُهُ

زیارت و بخصوص تاکید شده به زیارت آن حضرت در سرداب سامراء، و ظهور آن حضرت

وَ تَمَلُّكُهُ وَ أَنَّهُ يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَ عَدْلًا كَمَا مُلِئَتْ ظُلْمًا وَ جَوْرًا

و فرمانرواییش مسلم است و او است که زمین را پر از عدل و داد کند چنانچه پر شده باشد از ستم و بیدادگری

قَدَرَهَا غَيْرُكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

نتواند جز تو ای مهربان‌ترین مهربانان.